

18615**K-sak 057/2015**

Saksbehandler: Kitt Grønningsæter

Sakens hjemmelsgrunnlag:

Jnr. ref:

Arkiv:

Klageadgang: nei

Off. dok: ja

KOMMUNEREFORM: PRESENTASJON AV FAKTAGRUNNLAG NORD-HELGELAND

MANDAT FRA KOMMUNESTYRENE

Kommunestyrene i kommunene Træna, Rødøy, Lurøy, Nesna, Hemnes og Rana har bedt om at alternativet «Ny kommune på N-Helgeland» utredes, for flere av kommunene som et av flere alternativ. Rådmennene i kommunene har besluttet å utrede dette i egen regi og Fylkesmannen i Nordland har bevilget kr 600 000 i skjønnsmidler til arbeidet. Prosjektleder har vært Ole Petter Rundhaug, assisterende rådmann i Rana kommune.

Flere av kommunene har lagt til grunn at utredningen av dette alternativet skal legges opp slik at det også gir et faktagrunnlag for å kunne vurdere «0-alternativet».

Det er svært krevende å utrede en kompleks problemstilling som dette der konsekvensene av at seks kommuner eventuelt går sammen i en ny kommune skal vurderes. Kommunene har bidratt til å systematisere faktagrunnlaget gjennom representanter i egne økonomi- og IKT-grupper samtidig som de har gitt kvalitative innspill til prosjektleder ved å besvare spørsmål knyttet til nåsituasjonen og utfordringene de ser i et 15-20 års perspektiv.

Rådmannsgruppa har i lag med prosjektleder konkludert med at utredningen oppfyller de sentrale målsettingene som ble formulert i prosjektplanen og at den bør kunne gi kommunene et godt grunnlag for den videre behandling av denne saken fram til våren 2016. Utredningen «Ny kommune Nord-Helgeland» følger saken som eget vedlegg 1.

FORVENTNINGER TIL KOMMUNENE

Fylkesmannen i Nordland v/prosessveileder Silja Ildgruben deltok på møtet med politiske ledelse i kommunene 18.juni 2015 på Lovund og klargjorde hvilke forventninger KMD/FM har til kommunene høsten 2015/våren 2016. Figuren nedenfor viser de fasene hver kommune forventes å gjennomføre høsten 2015/våren 2016:

Dette utdypes nærmere i brev av 9. september 2015 til kommunene fra Fylkesmannen i Nordland (vedlegg 2) hvor de viktigste milepælene fram til vedtak juni 2016 oppsummeres. Aktiviteter som hver kommune må ta ansvar for er farget lys brunt:

Periode	Nødvendig avklaring	Koordinering/organisering/saksbehandling
HØST 2015	Avklaring av utredningsalternativ	<i>Aktuelle geografiske retningsvalg må koordineres mellom enkeltkommunene. Retningsvalg som ikke er forankret i gjensidige intensjoner om en felles prosess bør legges bort.</i>
	Utredning av 0-alternativet	<i>Utredningen må svare på regjeringens 10 kriterier for en ny framtidig kommune. Det bør utarbeides en egen vurdering av kommunens sårbarhet. Her bør det vurderes kommunens avhengighet av interkommunalt samarbeid i dag og hvordan et utvidet samarbeid vil slå ut i fht. politisk styring og kompleksitet for kommunen.</i>
	Felles utredning av realistiske alternativ	<i>Oppstart av felles prosjekt med tydelig prosess, innhold og framdriftsplan. De kommuner som inngår i felles sammenslåingsalternativ bør sammen gjennomføre en utredning som viser fordeler/ulempesom en eventuell kommunesammenslåing vil gi. Utfordringen bør bygge på et utfordringsbilde for dagens kommuner og beskrive mulighetsbilde for en ny kommune. Behov for grensejustering bør tas med i utredningen.</i>
	Innbyggerdialog	<i>Plan for innbyggermedvirkning</i>
	Forankring	<i>Sak til kommunestyret etter valget om status og den videre prosess</i>
	Reduksjon av alternativ	<i>Sak til kommunestyret med oppsummering av kunnskapsgrunnlaget for de ulike alternativene og vedtak om retningsvalg</i>
	Intensjonsgrunnlag/ intensjonsavtale	<i>De kommuner som har valgt sammenslåingsalternativ(er), bør ha kommet godt i gang med intensjonsgrunnlag/ intensjonsavtale</i>
VÅR 2016	Intensjonsavtale	<i>Vedtas i kommunestyret og presenteres for befolkningen som grunnlag for høring</i>
	Forankring og vedtak	<i>En eller flere behandlinger i kommunestyret</i>
	Høring	<i>Vedtak i kommunestyret om høringsform. Gjennomføring av høring.</i>
	Vedtak	<i>Innen utgangen av juni. Vedtak om ny kommune.</i>

KONKLUSJONER FRA MØTE MED POLITISK LEDELSE I DE SEKS KOMMUNENE

Hovedkonklusjoner fra møtet 26. august 2015:

- Forestående prosess rundt intensjonsgrunnlag bør konkretiseres via felles saksframlegg som forelegges kommunestyrene i løpet av oktober.

Referat fra møtet følger som vedlegg 3.

De følgende avsnittene omtaler prosessen rundt intensjonsgrunnlag:

INTENSJONGRUNNLAG

Dette arbeidet forutsettes å være forankret i kommunestyrene og være styrt av politisk ledelse i kommunene. På det første møtet bør en ta stilling til organisering av arbeidet og en av ordførerne bør lede arbeidsgruppa. I møtet 26. august ble det foreslått at prosjektledelsen lager et utkast til intensjonsgrunnlag som utgangspunkt for de innledende drøftingene.

Intensjonsgrunnlaget kan utformes som et «Fakta- og intensjonsgrunnlag» hvor en drar ut de fakta en mener er relevante fra utredningen «Ny kommune Nord-Helgeland» og konkretiserer de mål som kommunene mener må oppfylles for at det skal være aktuelt å gå sammen i en ny kommune. Dette betinger at hver kommune har gjennomført en intern prosess for å forankre egne prioriteringer. Dette dokumentet vil være en «kortversjon» som i neste omgang vil danne grunnlag for en eventuell intensjonsavtale som presenteres innbyggerne som grunnlag for høring.

Vedlagt følger eksemplet «Ofoten – fakta og intensjonsgrunnlag» – vedlegg 4.

Intensjonsgrunnlaget videreføres i en intensjonsavtale hvis kommunestyret ønsker det.

INTENSJONSAVTALEN

Fra prosessen Rissa-Leksvik oppsummeres:

- Intensjonsavtalen er på tre sider og inneholder nokså generelle hovedmål og delmål. For øvrig preges avtalen av at den er konkret og inneholder en del viktige avklaringer.
- Kommunesenteret skal ligge i Rissa. Begrunnelsen er at «dette på sikt vil tjene alle deler av den nye kommunen». Tanken er at «av distriktpolitiske hensyn er det viktig å velge et kommunesenter som vil ha utviklingspotensial i samarbeid og konkurranse med andre sentra i regionen». Men det er også gjort klart i avtalen at det skal legges sentrale funksjoner og lederstillinger til kommunehuset i Leksvik. Det er omtrent 45 minutters biltur mellom kommunesentrene.
- Det er enighet om at den nye kommunen skal hete verken Rissa eller Leksvik, men et endelig navn er ikke bestemt.
- Avtalen slår fast at ingen skal sies opp som en konsekvens av sammenslåingen.
- Som en del av fremtidig samfunnsutvikling, legger Leksvik og Rissa vekt på utbygging av ny, felles videregående skole. Den ønskes lagt til Vanvikan, som ligger i dagens Leksvik kommune men midt mellom de to kommunesentrene.
- Kommunene tok utgangspunkt i intensjonsavtalen som nabokommunene Mosvik og Inderøy skrev under i 2010, som førte til sammenslåing i 2012. Rissa og Leksvik sin avtale ble likevel ganske annerledes. Dette understreker at intensjonsavtaler bør være så konkrete at hver enkelt blir unik og tilpasset lokale forhold. Ordførerne i Leksvik og Rissa var enige om at avtalen ikke måtte være for omfattende.

Suksessfaktorer i arbeidet med intensjonsavtalen:

- Tidlig i februar 2015 gjennomførte Rissa og Leksvik et felles formannskapsmøte hvor innholdet i en intensjonsavtale ble skissert.
- Rissa og Leksvik opprettet også et forhandlingsutvalg, bestående av politikere (ordførere, varaordførere og opposisjonsledere) og tre personer fra administrasjonen i hver kommune. Dessuten var tillitsvalgte fra begge kommunene med i utvalget. Kommunenes forhandlingsutvalg hadde bare to møter. Det var likevel omfattende kontakt mellom møtene. Etter en drøy måned, 12. mars, vedtok formannskapene intensjonsavtalen og kommunestyrene fulgte opp med enstemmige vedtak.
- Folkeavstemming gjennomført i forbindelse med valget – i Rissa stemte 63% for sammenslåing og i Leksvik ble det stemmelikhet for og mot sammenslåing

Det var flere faktorer som bidro til at arbeidet frem mot en vedtatt intensjonsavtale ble vellykket:

- Kommunene var enige om at det ikke var noen fordel at dette arbeidet ble dratt ut for lenge. Da kommunene først hadde bestemt seg for å gå for en intensjonsavtale, valgte de å bevilge seg kort tid.
- Ordførerne fremhever at prosessen frem til intensjonsavtalen var preget av gjensidig tillit og forståelse. Dette er verdier som også var viktige i arbeidet som førte frem til vedtak om sammenslåing av Stokke, Andebu og Sandefjord.
- Sentrale politikere og administrativ ledelse har sittet i førersetet. Dette samsvarer med viktige funn i Distriktscenterets kartlegging av 14 forsøk på kommunesammenslåing i Norge fra 2000 til 2013.
- Kommunene har benyttet gode og varierte metoder for å involvere befolkningen, som folkemøter, facebook-sider om kommunereformen og opplegg rettet spesielt mot ungdom. Distriktscenteret har samlet gode eksempler på hvordan ungdom kan involveres.

KONKLUSJON

Rødøy kommune har deltatt aktivt i arbeidet med utredningen. Faktagrunnlaget danner godt grunnlag for å vurdere «Ny kommune Nord-Helgeland». Faktagrunnlaget vil også brukes i vurderingen av alternativet å bestå som egen kommune.

Kommunestyret i Rødøy har gitt fullmakt til å jobbe videre med to intensjonsgrunnlag – Nord-Helgeland og Salten, og vedtatt fremdriftsplan som er i tråd med fylkesmannens anbefalinger. Det videre arbeidet med intensjonsgrunnlag vil kunne gi ytterligere opplysninger før Rødøy kommune skal gjøre et retningsvalg.

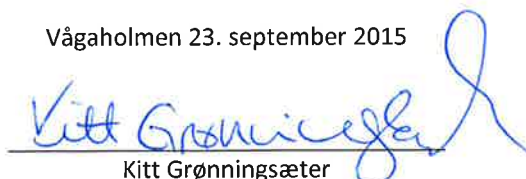
VEDLEGG

1. Ny kommune Nord-Helgeland, utredning
2. Fylkesmannen i Nordland, Status for kommunereformarbeidet og videre prosess, brev av 9. september 2015
3. Referat fra møte med politisk møte 26. august 2015
4. Ofoten – fakta og intensjonsgrunnlag

RÅDMANNENS INNSTILLING

Kommunestyret er tilfreds med det felles utredningsarbeidet som er gjennomført under ledelse av rådmennene i de seks kommunene, og tar utredningen «Ny kommune Nord-Helgeland» til orientering.

Vågaholmen 23. september 2015

Kitt Grønningsæter
Rådmann